

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat 1908. május 30.

112. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susak Uskokka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy óra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Kereskedelmi tengerészet, halászat, a tenger tanulmányozása.

Három különböző, de együvé tartozó kérdés. Mind a három különös érdeklődést bír reánk nézve s megérdemelnék, hogy többet foglalkozzunk velük, mint apró-cseprő politikai dolgokkal. Sajnos, míg a külföldön a kormányok az újabb időben lázas munkával látják neki a tengerészettel, tengeri halászattal és közlekedési kérdésekkel összefüggő kérdések megoldásához, eddig nálunk ezen a téren ugyiszlóval semmi sem történik s ami kevés alkotás van, az sem szolgálja kellőképpen azt a célt, aminek szánták. Amióta a szabadhajózási törvény életbelépett, nem történt semmi a kereskedelmi tengerészet fejlesztése érdekében. Ez a törvény némiképpen bevált s ha a tengerhajózási konjunkturák javulnak, bizonyára haszna lesz belőle Fiuménak.

Lám Ausztriában másként dolgoznak a szaktényezők. Ott az utolsó két esztendőben óriási fejlődésnek indult a kereskedelmi tengerészet. Megesinálták a Dalmatia tengerhajózási társaságot, hogy intenzívebb forgalmi összeköttetést teremtsenek Ausztria és Dalmácia között. Az osztrák Lloydnak külön nagy szubvenciót szavaztak meg, hogy méltóképpen láthassa el a fontosabb dalmát forgalmat. Egész sereg új hajó lép szolgálatba esztendőnként s megizmosodik a második nagy osztrák hajózási társaság, az Austro-Americana is. A kikötő-építés és fejlesztés körül is fontos intézkedések történnek. Az osztrák kereskedelmi miniszter többször személyesen ellátogat az osztrák kikötővárosba, hogy személyes tapasztalatokat gyűjtsön. Lemegy Dalmáciába, hogy ott folytassa az osztrák terjeszkedési propagandát. A szakférfiak valóságos versengést folytatnak, hogy jobbnál-jobb tervekkel kopogtassanak be a minisztériumokba. És folynak az előmunkálatok, a tanulmányok, amelyek mind az osztrák tengerészeti érdekeket lesznek hivatva szolgálni.

Ma már csak így lehet boldogulni. Aki bírja marja a jelszó a gazdasági életben. Mi pedig nem bírjuk. Azaz nem is tudjuk, hogy lépést bíránk-e tartani ebben az örült versengésben. Hiszen meg sem kíséreljük. A kormány husz milliós beruházási programját úgy fogadjuk, mintha az Fiume hatalmassá tételére vona elegendő s ezenközben közönyösen veszszük, ha illetékes helyen megnyugtának bennünket, hogy a második budapest-fiumei vonalról szó sem lehet, mert ez Kossuth miniszternek egy rögeszméje volt, amelytől már rég elállott. Mindenfelé csak politizálnak s azon rágódnak, hogy a tisztí fizetésből lesz-e valóság vagy sem, de ha az ország nagy gazdasági érdekeiről van szó, nincs, aki hozzá szóljon.

Szomorú helyzet ez s a tollforgató ember alig talál méltó hangot, hogy ezeket az állapotokat a maguk igazi színében tárgyalja. Ami kevés terv Fiume fejlesztése érdekében

fölmerült, mind kutbaesett. Egy sem jutott a kivitel stádiumába. Pedig vesztegetni való időnk nincsen. Ugy is nagyon visszamaradtunk.

Egész sereg tengerészeti kérdésünk van függőben. A hajózási társaságok szerződésai lejártak. Megújításukról természetesen még mindig nem gondoskodtak. A keleti szolgálatot még mindig az osztrák „állami” hajóstársaság látja el drága pénzen, természetesen nem törődve a magyar érdekekkel. Ha magyar társaságok ajánkoznak (M. K. T. és egy másik) ennek ellátására, rideg visszautasításban van részünk. Némterődomséggel találkozunk minden vonalon.

A tengerészet ügyeit fönt olyanok intézik, akikben hiányzik a kellő szakértelem s a szükséges jóakarát. Egy állami hajó beszerzésére egész kirándulótársaságot szerveznek a fiumei kormányzó vezetésével, holoft a tengerészeti hatóság egyetlen mérnöke is nagyon jól elvégezné ezt a missziót. De nem ilyen apró dolgokat akarunk itt elősorolni, mert hiszen akkor közleményünknek se vége, se hossza. Csak jellemezni akarjuk az a gazdálkodást, ami nálunk ezen a téren folyik. Hogy hová fog vezetni ez a rettenő könnyelmű nemterődomség azt sejtethetjük. A tettek ideje itt van, de nincsenek tettekre kész szakférfiaink.

A tengeri halászat fejlesztésével is így vagyunk. Idestova két esztendő elmúlt, hogy a kormány koncessziót adott egy vállalatnak halkonzervgyár és halcsarnok létesítésére. Ennek a vállalatnak becsületes célja volna. Kenyeret akar adni sok-sok munkás kéznek, új iparágat akar megteremteni a magyar tenger-melléken s ezen felül gondoskodni kíván a haluzsora megszüntetéséről olyképpen, hogy hatalmas halcsarnokot létesít Fiumében. Az engedély megvolna, csak hogy nincs, ahová a gyárat fölépítsék. Állítólag ezen a telekhiányon török meg a vállalkozás. Az államilag biztosított szabad területet nem tudják és akarják kijelölni.

Szó van egy másik nagy kalkonzervgyár létesítéséről is. Ezt Cirkvenicán akarják megteremteni, de két esztendő nem volt elegendő arra, hogy az illetékes minisztérium átnézzék a vállalkozók ajánlatát. Ezek az új vállalatok hivatva volnának tengeri halászatunkba egy kis modernséget belevinni. A norvég minta szerint motoros bárkákkal végeznék a halászatot. Telnek az esztendők, de a tervezetésekből úgy látszik az illetékes körök közönyös magatartása folytán semmi sem lesz.

Még csak a tengertanulmányozásról egészen röviden. Itt is az osztrák példát tarthatnók szem előtt. Nálunk mostohán vannak ezzel is. Van halbiológiai állomásunk, amelynek kibővítését már esztendők óta tervezik. Csak

tervezik. Azóta Ausztriában gondoskodtak arról is, hogy a halkisérleti állomás kellőképpen föllegyen szerelve. Nem kimélve semmi áldozatot, az idén külön hajót építettek a halkisérleti állomás számára. Sajnos nálunk erről szó sincs. Pedig milyen egyszerű volna a megoldás. A tengerészeti hatóság számára elkészült az új mentőhajó s most mint halljuk, egy új gőzöst akarnak beszerezni Angliából. Nem-e önkértelesen előtérbe tolt az a kérdés, hogy minek ez a sok hajó? A „Clotild”-ot nagyon könnyen átalakíthatnák a halkisérleti állomás számára. S ezzel aztán megoldást nyerne az a kérdés is, amelyet ma már nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Ha már szerveztek halkisérleti állomást, gondoskodjanak arról, hogy az méltó legyen a hivatásához.

Séta a városban.

Egyik olvasunk ma érdekes levelet intézett hozzánk. Nekünk és rólunk szól. Azaz, hogy nem egészen. Egy kritika van benne kritika tárgyává téve. Nos, ez még semmi. De ez a felelőbíró kritika helyes. Mert az idegen szavak használata ellen kel ki s rámutat arra, hogy a legtöbb idegen szó helyett heyes és jó hangzású magyar szót alkalmazhatott volna a színházi kritikusunk. A levelet tudomásul vétel céljából eljuttattuk kritikusunkhoz, a ki a jövőben nem fog pazarolni diák tudományával. Ezzel a kérdéssel érdemes foglalkozni.

Sajnos, nálunk Magyarországon írók és újságírók előszeretettel használják az idegen szavakat és nem egyszer megesik, hogy olyan mondatokra akadunk egyes írásokban, amelyekben minden harmadik szó idegen. Hiszen ez nem volna baj, ha nem a magyar nyelvről volna szó. De a magyar nyelv különleges hangzásánál fogva nem igen tűri meg az idegen szavakat. Kivéve az olyanokat, amelyek a köztudatba mentek át, amelyet a magyar parasztember is úgy használ, mintha csak magyar szavak volnának. Ezeket egész bátran használhatjuk. Sőt tovább mehetünk. A modern technika, a tudományos kutatások új szavakat is teremtettek, amelyekre csak nagyon rossz magyar szavak állanak rendelkezésünkre, vagy egyáltalán nem találunk magyar szót a megjelölésükre. Ilyen esetben föltétlenül segítségül kell hívunk az idegen nyelvek szókincsét. Ezek azonban kivételes esetek s nem mentik az olyan tulzókat, akik minden igyekezetükkel azon vannak, hogy mennél több idegen szóval jelöljék azokat a fogalmakat, amelyekre szebbnél-szebb hangzású magyar szavunk van.

Mindenkor a jó hangzás legyen a főcélunk s akkor kizárt dolog, hogy hibába esünk. A magyar nyelv szép hangzása csak veszít az értékéből, ha telegyömösöljük a beszédünket idegen szavakkal, amelyeket sokan meg sem értenek, avagy félreértenek. A magyar ember biztos a magyar beszédében, de mihelyt idegen szavakat használ, nem természetes, nem gördülékeny a beszéde. Mintha akadoznék. Azután sokszor elvétí a helyes idegen szót. Ismertem például egy agglegényt, aki dicsérve haziasszonyát, a *pedans* szó helyett *pikánst* talált mondani.

Az emberek természetrajzát kiösmerni a legnehezebb dolgok közé tartozik. Mert a mai ember kevésbé őszinte és mint a torzító tükröt, soha sem mutatja magát embertársai előtt

igazi művoltában. Ennek az okát kimutatni meddő dolog volna. Ugy is tudjuk, hogy minden embernek van mit rejtegetni. Az egyik szerelmi bánatát palástolja (az ifjabbak közül való), a másiknak anyagi gondok nehezdednek a vállára, a harmadiknak családi bajai vannak, a negyediket betegség györi s így van ez van ez mindenkivel. A sok baj tetejébe azután sokszor még egész halom kellemetlenség járul.

Hogy emberek miként viselik el a bajukat, arról igen érdekes megfigyeléseket tehetünk. A szerelmes ifjú többnyire napról-napra sápadtabb lesz, nem eszik és verseket ír. S így mindegyiknek az arcáról leolvashatjuk a bajt, a kellemetlenséget. Sokszor azonban a látszat csal. Eulenburg herceg például drámát ír. Fodor Oszkár operettlibrettót, mialatt a fogságban ül. S az utóbbi esetben érdekes megfigyelést tesz egy rendőrtiszt.

— Hisz ön két nap alatt valósággal meghízott.

— A szolid élet teszi ezt — felelte Fodor.

Egy este benéz a hírlapíró cellájába.

— Mit csinál? — kérdi.

— Irok — a nyugodt válasz.

— Vajjon mit?

— Hát nézze meg.

A rendőrtiszt odahajol s látja, hogy valami versekkel tarkított párbeszédű írás fekszik az újságíró előtt.

— Mi lesz ebből? — kérdi kíváncsisággal.

— Operettlibrettó. S a tárgya nagyon egyszerű. Egy hírlapírót a pokolba toloncolnak s a hírlapíró lapot alapít ott. Támadásaival kifűldözi Lucifert a földre. Ez a kezdet. A folytatása következik.

Igy köti össze a hírlapíró a kellemetlent a hasznossal.

UJDONSÁGOK.

— Szerkesztőségünk és szusáki fiókiadóhivatalunk új telefonszáma 954. A kiadóhivatal száma 229, a nyomdák pedig 920 marad.

— A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart, a már ismert napirenddel.

— A kapitányok köre holnap szombaton délután 6 és fél órakor értekezletet tart. A vezetőség kéri a tagok megjelenését.

— Három orvosi állás. A fiumei városi kórházban három új segédorvosi állást fognak betölteni. Az évi fizetség 1400 korona, amelyet havi részletekben utalnak ki. Pályázni csak azoknak lehet, akik magyar állampolgárok s Magyarországra érvényes diplomával bírnak. Pályázati határidő június 15.

— Tézene. A városi zenekar ma este 8 és fél órakor tézzenét ad az Adamich-téren. A műsor a következő: 1. Sousa: Induló. 2. Wagner: Potpourri a „Lohengrin” című operából. 3. Verdi: „Aida” I. rész. 4. Verdi: Simfónia a „Nabucco” című dalműből. 5. Strauss: Varrázkeringő.

— Az izgatott kapucinus. A Tirolban levő schlandersi pályaudvaron nagy feltűnést okozott a napokban egy szentéletű, de ügylatszük, önmagában keveset bizó kapucinus barát. A pályaudvar falain hatalmas plakátok vannak kifüggesztve, melyek a császárbürokrácia alkalmából rendezett prágai kiállításra hívják fel az utazóközönség figyelmét. A plakáton egy női alak látható meztelen mellrel. Ez annyira kihozta sodrából a jámbor barátot, hogy előbb felszólította a pályaudvaron tartózkodókat, hogy tépjék le az „erkölcsstelen” plakátot, mikor pedig ezek nem siettek a felszólításnak eleget tenni, sőt még fel sem akartak habo-rodni, a páter esett neki és rettenetes, szinte kómikus dühvel tépte le a falról, darabokra szaggatta és odadobta egy kutyának, ezzel:

— Nesze zabálj.

— A kikötőből. Érkezett: „Alberta” osztrák gőzös Triesztből úresen; „Redhill” angol gőzös Mouleiméből 33,600 zsák rizszel. Indult: „Babylon” német gőzös Hamburgba 210 tonna lisztel és 200 tonna vegyes áruval; „Belgravian” angol gőzös Liverpoolba; 450 tonna lisztel, 100 tonna vegyes áruval és 60 tonna fával; „Gilda” osztrák gőzös Triesztbe úresen.

— Tengerbe zuhant matróz. Sebenicóból jelentik nekünk: A „Dante” nevű olasz vitorlás fával rakoitan Nápolyból Sebenicóba érkezett, ahol parancsnoka jelentést tett a rév-hivatalnak, hogy a hajóról utközben egy Mirabello Tito nevű 18 éves matróz észrevétlenül eltűnt. Azt hiszik, hogy a fiatal tengerész akkor zuhant a tengerbe, amikor az indulásnál a hajó személyzete a fedélzeten el volt foglalva és a szerencsétlen ifjú balesetét nem vette észre senki.

— A Lega Nazionale. Az olasz nemzeti Liga, a Lega Nazionale, május hó 23-án Rivában tartotta tizenegyedik közgyűlését Körülbelül háromszázán gyűltek össze. Több olasz kamarai képviselő, valamint számos olasz polgármester is részt vett a gyűlésen. A városi hatóság ünnepiesen fogadta a vendégeket és lakomat is rendezett a tisztelőknek. A közgyűlés a színházban volt Riccardo Pittori trieszti olasz költő elnöklésével. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a Lega 72 iskolát tart fenn és 31-et subvencióval támogat, azonkívül 43 esti tanfolyamot rendezett és 80 könyvtárral rendelkezik. Az egyesületnek 330,000 korona vagyona van. Elfogadtak egy határozati javaslatot, amely olasz egyetemet követel Trieszt számára. A legközelebbi közgyűlést 1910-ben Görben tartják meg.

— A kivándorlási törvényjavaslat és a gazdák. Az OMGE. közigazgatási szakosztálya május 29-én fogja tárgyalni az új törvényjavaslatot. A gazdakörökben a törvényjavaslatról, csupán ennek végrehajtását illetően, továbbá a miatt merülnek fel kifogások, hogy a javaslat az érdekelt társadalmat teljesen kirekeszti a kivándorlási politika szervezéséből.

— A Seiler és Süss cég (Corso, a városi torony mellett) mérték után készít 18 és 24 frtért remek öltönyöket és felöltöket.

Színházi morzsák.

Karcolatok a publikum köréből.

VI.

Kellemetlen alak a zavaró ur vagy hölgy. Felette korlátolt elméjük, akiknek külön működik a szemük és a fülük. Mást látnak, mást hallanak, mást értenek s minden öt percben azzal fordulnak a szomszédhoz:

— Mit mondtok kérem szépen az a színész?

A zavaró leginkább nehezen hall, innen a szörnyű kíváncsiság. Egy ilyen nehez hallásu ur mellé kerültem egyszer az operában, a zenekar mögötti második sorban. Wagner egyik operáját játszották. Recsegtek a trombiták, a fenséges zene átviharzott az orkesztrumon és zavaró szomszédom elmésen jegyezte meg:

— Oh, ez a Wagner zene! Halk és elandalító, mint a csobogó patak.

Bizonyos, hogy az én szomszédom szel- lő susogásnak vélte a Niagara zuhatag lár- máját.

Legutóbb a Vigszínházban a „Tatárjárás” előadása alatt egy ilyen zavaró ur folyton kérdéssel taggatja rendkívül ideges szomszéd- ját:

— Mit felel? Miért mondja? Hová megy?

Az ideges ur egy ideig szolgálatkészen válaszolt. Mikor aztán a zavaró ur a darab legizgatottabb jeleneténél azt kérdezte:

— Kérem mit mo dott most?

Az idegen ur kikelt a sodrából és oda- kiáltotta:

— Azt mondta, hogy ön egy ostoba fráter és hagyjon békében!

A szomszédok majd megverték az ihletet háborító, ideges urat.

Érdekes figura a diszkret ur. Ismerős a színházi viszonyokkal. Tudja, hogy hanyéves a naiva, hogy hívják a sugonó kis lányát. Tudja, hogy ki a primadonna udvarlója, de a vilá- gért sem árulja el. Nem soha! Csak annyit, hogy K-val kezdődik és ovács-csal végződik a neve; vagyis Kovácsnak hívják. Nagyra van a diszkreciójával, fontoskodik, titkolózik és mind- ent elárul.

— Ha neveket akarnék említeni! — mondogatja büszkén és siet közhírré tenni a legújabb színházi pletykákat; természetesen neveket spekeli mondókáit.

Ellenszenves alak a szellemes ur. Tola- kodó mint egy kereskedelmi utazó; szentül hiszi, hogy az a küldetése, hogy folyton szel-

lemeskedjék. Megjegyzéseivel, amelyekért orvo- si megfigyelés alá kellene helyezni, valósággal üldözi az ismerőseit. Elméskedik, viccel, jelen- lését elviseelni igazán szulós dolog.

Önök bizonyára ismerik azt a bizonyos családapát, aki páholyt vagy hat jegyet kény- telen váltani elhízott felesége és serdülő gyer- mekei számára. Verejték gyöngyözik a hom- lokán, amíg a ruhatárból a nézőtérre jut. Minduntalan veszekedik a feleségével vagy a gyerekeivel. Piszog, ugrál, forog, jön, megy. Az asszony vörös a bosszúságtól, mint a pi- pacs. Mérgesen utasítást ad az eladó leányá- nak, hogy mit szabad és mit nem szabad meg- értenie. A fiuk persze röhögnek a letragiku- sabb pillanatban. Ilyenkor a papa pofonokat ígér, a mama azonban hátbáútesre váltja fel a pofonokat és hiány nélkül mindjárt ki is utal- ványozza. Végre a második felvonásban lecsil- lapodnak. Nyugodtan nézik a darabot. Egyszer- re csak a legvárakozásteljesebb pillanatban komikusan hat a mama rikácsoló hangja:

— Mórítz, add ide a kukkért!

Szegény Móríc pedig kénytelen oda adni a kis bestának a látszóvet, amikor a nyála ép- pen csurgóféiben volt.

Micro.

SZÍNHÁZ.

Cabaret estély.

Tegnap este a Thália istenasszony fel- szentelt, de vonatdübörgésektől nem egyszer meg-megremegő berkeiben a pajkos, a könnyed Muzsa ütött tanját. Érdekes, de nem eléggé becsült és méltányolt válfajával bonta- kozott ki ez az ugynevezett Cabaret, vagy mondjuk magyarul — kabaré az irodalmi, drámai és zenei művészetek komplexumából. Megjegyzendő, hogy a ma este lepergett hu- moros előadás nem a szó valódi értelmével azonos Cabaret volt, de hiszen nem is lehetett az. Ennek a műfajnak ugyanis Páris a szülő- földje és a hazája. Ott az apró Aristinek meg- annyi megannyi melegező ágyai a csintalan, új tréfás estélyeknek, ahol éjfél után rendszeren színházi előadások vezették le terített asztalok körül felálított, néha rögtönzött deszkákon megjelentek énekes csapatok, bohócok és frak- kos artisták, hogy kacagató mókákkal, csik- landozó dalokkal és apró színjátékokkal mulat- tassák a megjelenteket. Ismétlem zártteremben, sőt sűrűn gomolygó füst mellett, úgy hogy az előadók játéka már szinte kész beállítását ho- zott ezáltal a színpadra. Valamelyes ködszerű homály, fantasztikus borongás képezett stilsze- rűen odaillő hátteret.

Itt mindezt, sajnos, nélkülözni kellett, Sőt a cabaret izt és jellegét is nélkülöztük. Már tudniillik annyiban, hogy az említett izig-ve- rígg cabarethez hiányzott az intim, az a majdnem egygyé olvadó connexió, amelyik az igazi han- guiatot szokta itt felkorbácsolni. Mindazonáltal a nevetésben és a szellemes apercukben, de- vajkodó tréfákban tegnap sem volt hiány. Az alaptónust Bérczi Gyula, az egész estélynek rendezője és konferenciérje adta meg. Csupa sziporkázó ötlet, csupa kellemes és szellemes csemege volt minden kiszólása. A saját, disz- kreten adott műsorszámán kívül ő volt a be- jelentő hivatalnok a művészcsoportnak, amely- nek csinosabb tagjait — saját szavával élve, — ő vezette szabadon elő, amit még meg is elő- zött egy pár travesztikus, de sokszor kitűnően találó megjegyzésével. Az est során ugyszólván az egész színházi személyzet serénykedtek lel- kes művészi ambícióval, s így egyenkint végig- sincs alkalmunk sorolni. Megis kötelességsze- rűen megemlékezünk a fiatal Cseh Ivánról, aki az stén minden várakozást fölfűlt. Roppant sok fürgeséggel és kifejező, ellenállhatatlan mókáival ruházta fel kupléit. A komolyabb tárgyú részeit a műsornak Szakács Andor, Far- kas Béla és Lajthy látták el, mindhárom megérdemelt nagy hatás mellett. Farkas Bélát Coppée: Kovácsok sztrájkja érzéssel teli meleg előadásáért hosszú tapsviharral tüntette ki a nézőtér. Szentgyörgyi Lenke vezetett megint az est vidám hangulatkeltésében. Egy fregoliáddát adott elő többek közt sok bájjal és egyéni szeretetreméltósággal.

Kiváltképen üdítően hatottak a szép tán- cok, amelyek élénken tarkították a változatos cabaret lefolyását. Itt megint B. Horváth Irma a bájos ballettmesternő, volt a meleg óváció tárgya, aki két ízben is bemutatva elragadó, fé- nyes táncművészetét; a közönség zajos tapsok-

kal honorálta Terpsichore kitűnő papnőjét. **Srnott Gyula** xilophon művész ezuttal először lépett fel magánszámában és neki is bőven kitűtött a taps művészi játékáért.

Az első Cabaret estély fényes sikere arra enged következtetni, hogy a szombati felújítást ugyanilyen érdeklődés fogja kísérni. És nem érdemtelenül.

Meridies.

— **A Fenice színház utolsó három napja.** **Balla Kálmán** szintársulata vasárnap este tartja utolsó előadását a Fenice színházban. Pénteken este **Martos-Jakobi** szépenéjű operettje **A legvittebb huszár** kerül színre, amely Budapesten a Magyar Színházban óriási sikerrel vagy százhuszszor került színre. Az operett, melynek most folynak utolsó próbái **Bérczi Gyula** rendezése mellett, csaknem az egész személyzetet foglalkoztatja, élőkön **Szentgyörgyi Lenkével**, akinek ez **jutalomjátéka** is. A német közönség nagy lelkesedéssel készül ünnepelni kedvencét a mai előadáson.

Holnap, szombaton este a tegnap nagy sikert aratott **Cabaret estély** megújítása tölti be az utolsó előadások műsorát, újabb számokkal bővítve.

Vasárnap két előadással fejezi be **Balla** igazgató az idei szezonját. Délután mérsékelt helyárrakkal **Tündér Ilona és Árgyus királyfi** című gyönyörű reg-játék fog színre kerülni. Ez alkalomból a helybeli tanintézetek, különösen az elemi iskolák növendékei újra tömegesen fognak résztvenni az előadáson; a színház igazgatósága ennek folytán rendkívül kedvezményes jegyeket bocsátott ki az iskolák számára.

Vasárnap este, mely az utolsó előadása az idei magyar színházi idénynek, harmadszor fog előadni **Lehár** csodaszép operettje, a **Három feleség**. Ez az előadás lesz **Balláné Csik Irén** asszonynak, a szintársulat kitűnő koloraturékesnőjének a jutalomjátéka.

Teatro Fenice Fiume.

Pénteken, 1908. május hó 28-án:

Kedvezményes jegyek érvényesek.

Szentgyörgyi Lenke jutalomjátéka.

A legvittebb huszár.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta: **Martos Ferenc.**

Zenét szerző: **Jakobi Viktor.**

Személyek:

Rendező: Bérczi Gyula.	Karnagy: Müller Mátyás.
Vitézvári Simonfi József	
báró, a hasszai hemburg	
regiment ezredes-kapitány	
Döry kapitányok	Horváth Károly
Aczél	Cseőregi Jenő
Majtenyi főhadnagyok	Szécsi Ferenc
Luszinszky	Turányi Alajos
Appagyai hadnagyok	Rogoz Imre
Zelenai	Széki Ernő
Krupszky, káplár	Lajthay Károly
Gyuri, az őbester legénye	Farkas Béla
Becky, közhuszár	Cseh Iván
Riverolles vicomte	Demeter Sándor
Bressan, polgármester	Borbély Lili m. v.
Jegyző	Bérczi Gyula
D'Yvetot városbeli urak	Revész Henrik
Morin	Polgár Antal
Egy francia paraszt	Vajda András
Ozv. Des Tournelles Loise	Óvári Jenő
márkiné	Bándy Rózi
D'Yvetotné	Biro Veron
Morinné barátnői	Dorman Böske
Beaugitarolné	Bércziné
Des Marannes grófné	Havassy Szidi
Letourne barátnői	Sz. Gajda Ilona
Dejanne	Revészné
Juliette, a márkiné komornája	Szentgyörgyi Lenke
Juventus, közhuszár	Széki Ernő

Távirat <-> Telefon.

Képviselőház ülése.

BUDAPEST, május 29. A képviselőház mai ülésén **Rakovszky István** elnököl.

Az ülés megnyitása után bemutatja **Sára Gyula** levelét, amelyben tudatja a Házal, hogy székessfejvári mandátumáról lemond.

Ezután jelenti, hogy **Endrey Gyula** és **Gaál Gaszton** lemondtak bizottsági tagságukról.

Sziklay Ottó megokolja a pozsonyi határszéli villamosvasut szükségét és kijelenti, hogy az nem lesz az ország gazdasági érdekeinek a rovására. A Ház elfogadta tárgyalásra a javaslatát.

Ezután a büntető novella tárgyalását folytatták. **Bakonyi Samu, Bródy Ernő** és **Nagy György** szólnak a javaslathoz, több módosítást ajánlva.

Ezzel az ülés véget ért.

Vedres Gyula meghalt.
BUDAPEST, május 29. Vedres Gyula, az országos színészegyesület titkára ma meghalt.

Ítékezés a dánosi bűnösök fölött.
Nincs halálos ítélet.

BUDAPEST, máj. 29. A dánosi rablógylkosság ügyében ma hirdették ki az ítéletet. Halálos ítélet egy sincsen. A törvényszék az esküdtek verdiktje alapján **Lakatos Jánost, Lakatos Dolát és Németh Vránát elefogytigliani fegyházra, Lakatos Kunát, Sztójka Bajkát és Kolompár Balog Tutát tizenöt-tizenöt évi fegyházra, Surányi Csoroszyát és Lakatos Luteriát öt-öt évi fegyházra, Surányi Mártoni, nyolc évi fegyházra, Lakatos Erzsit négy és Surányi Lidit három évi fegyházra ítélte. Lakatos Rózsit fölmentették, míg ellenben a többiek börtönbüntetést kaptak. A közönség valóságos ostromot intézett a vármegyeháza ellen. A tolongásban többen elájultak. Az ítéletben a törvényszék azért mellőzte a halálos ítéletet, mert a tárgyalás folyamán nem talált biztos támpontot arra nézve, hogy melyik cigány minő részt vett az éjszakai véres rablásban. Az ítélet kihirdetésénél **Luterna és Csoroszya** hangosan felzokogtak, mire kivették őket a teremből. A közönség az elnököt és az ügyészt megéljenzte.**

Újabb földrengés.

BUDAPEST, május 29. Vidéki jelentések szerint Kecskeméten, Kalocsán és Lajosmizsén ma földrengés volt. Több ház fala megrepedt és több kémény bedőlt. A lakosság között nagy a rémület. A nép az utcán tanyázik.

Butorozott szoba kiadó

via Pomerio 18. III. em.

Napszamosokat és napszamosnőket

keres azonnalra a Kőbányai Polgári Serfőzde Fiume Via Ciotta 18.

„De la Ville“
szálloda, kávéház és étterem.
FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Nyolc szépen butorozott szoba

együtt vagy külön-külön kiadó a város központjában. Közlelbi felvilágosítással szolgál **Szentgyörgyi Ferenc** a De la Ville szálló tulajdonosa.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja ugy oseplesi, mint maiomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzín lokomobíljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemerű!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!
Rendkívül csekély benzínfogyasztás!
!!! 13-14 éves fiu is kezelheti!!!
Árjegyzék ingyen! Ulcsó árak részlettízetésre!
200 drb. elismerő levél Magyarországon üzemben levő motorokról!

SZINHÁZ UTÁN
hová menjünk?
A Riva Szapáryn levő első és egyedüli
MAGYAR VENDÉGLÖBE
hol kizárólag magyar konyha van és közvetlenül termelőktől beszerzett magyar borok, valamint állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi és dupla malatasör kapható.
Nyitva éjféltől 1 óráig!

Halál a poloskákra!!!
DESODEROL
az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elarusító
Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.
Literje K 1.50 házhoz szállítva.
Lakasok fertőtlenítése elvállaltatik.

Uraim!
A sztrajk nálunk megszünt, megadtuk munkásaink összes követeléseit, de nem a rendelők rovására. A régi bevezetett árak nálunk továbbra is megmaradnak.
18 vagy 24 frt.
egy remek szabású uri öltöny vagy felöltő mérték után tiszta gyapju szövettől.
Seiler és Süss
Első fiumei amerikai rendszerű versenyszabóság
Corso a városi torony mellett.

VARIETÉ INTERNAZIONALE
Esténként kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

KALOGÉN
BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
4% netto kamatot
terít meg feleink.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új
zsákok raktára.
Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.
Rupnik Emil
Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

Marse L. Fiume
Via Governo (Corso).
Ujonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból.
Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Villamos vasuti összeköttetés.
Az egyszeri használatra érvényes jegye-
ken kívül havi bérlet és ldénybérlet olcsó
árakon.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.
— Izletes ételek és kitünő italok. —
Kőbányai Polgári Sör.

Sültek és pecsenyék ára —.80 kor.
1/2 rántott csirke . . . . . 1.— „
1/2 sült csirke . . . . . 1.20 „
Beefsteak tükörtojással és Rumpsteak
1 kor. 20. fill.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.
ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkeken.

II.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.
DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Az új bérő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jégyvár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat

hallasatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrássy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —
Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.
A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényeket

Tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40% -ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS
LEONESSA VINCENZO
Via Andrássy 17. — FIUME — Via Andrássy 17.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich. Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle
angol különlegességi
gyártmányok.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

Grand Hotel Zehentner

elsőrangú szálló és penzió

ABBAZIA

szemben a mólóval.

52 szoba. Tengeri és édesvíz fürdők a
házban. Villamos világítás. Cukrászda.
Klubbhelyiség.